

УДК 01 (477) (092)

Стронська Наталія Тарасівна,
кандидат історичних наук, доцент
кафедри інформаційних комунікацій та бібліотекознавства
natalistron@gmail.com

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ «УКРАЇНСЬКА БІБЛІОГРАФІЯ В ОСОБАХ»

Мета роботи. Дослідження з розглядом особливостей репрезентації електронної бібліотеки на тлі інформаційного суспільства як осередку актуалізованих останнім даних. Останнє пов'язане зі специфікою функціонування електронної бібліотеки, структурною частиною якої є інформаційна модель «Українська бібліографія в особах». Методологія дослідження полягає в застосуванні компаративного, історико-логічного методів. Зазначений методологічний підхід дає змогу розкрити та піддати аналізу певних моделей побутування інформації стосовно антропологічної компоненти в соціальних відносинах, що надаються бібліотеками. **Наукова новизна** роботи полягає в аналізі специфіки побутування бібліографічних даних, які постійно розвиваються, охоплюючи перелік виявлених і рекомендованих упорядниками УНБА та їхніми кореспондентами публікацій – як старих, так і новітніх. **Висновки.** Створення електронного біографічного ресурсу передбачає розробку вдосконаленої схеми інтегрованого персонального представлення інформації про бібліографа, де подаються такі основні взаємопов'язані блоки верхнього ієрархічного рівня біографічної інформації, як електронна бібліотека, мультимедійні ресурси, тезаурус.

Ключові слова: електронні бібліотеки, інформаційне суспільство, бібліографія, біобібліографія, українська бібліографія в особах.

Стронская Наталья Тарасовна,
кандидат исторических наук, доцент
кафедры информационных коммуникаций и библиотековедения

ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА В КОНТЕКСТЕ ИНФОРМАЦИОННОЙ МОДЕЛИ «УКРАИНСКАЯ БИБЛИОГРАФИЯ В ЛИЦАХ»

Цель работы. Исследование является рассмотрением репрезентации электронной библиотеки на фоне информационного общества как средоточия актуализированных последним данных. Последнее связано со спецификой функционирования электронной библиотеки, структурной частью которой является информационная модель «Украинская библиография в лицах». Методология исследования состоит в использовании компаративного, историко-логического методов. Упомянутый методологический подход позволяет раскрыть и проанализировать определенных моделей бытования информации относительно антропологического компонента в социальных отношениях, предоставляемых библиотеками. **Научная новизна** работы состоит в анализе специфики бытования библиографических данных, которые постоянно развиваются, охватывая перечень выявленных и рекомендованных составителями УНБА и иными корреспондентами публикаций – как старых, так и новых. **Выводы.** Создание электронного биографического ресурса предусматривает разработку усовершенствованной схемы интегрированного персонального представления информации о библиографе, где подаются основные взаимосвязанные блоки верхнего иерархического уровня биографической информации, как электронная библиотека, мультимедийные ресурсы, тезаурус.

Ключевые слова: электронные библиотеки, информационное общество, библиография, биобиблиография, украинская библиография в особах.

*Stronska Natalia,*Candidate of Historical Sciences, Assistant Professor
Information Communication and Library Science Department**ELECTRONIC LIBRARY IN THE CONTEXT OF THE INFORMATION MODEL
«UKRAINIAN BIBLIOGRAPHY IN SPECIALS»**

Purpose of Article. *The study is a consideration of the representation of the electronic library against the backdrop of the information society as the focus of recent data. The latter is related to the specific functioning of the electronic library, the structural part of which is the information model «Ukrainian Bibliography in Persons».*
Methodology. *The research methodology consists in the use of comparative, historical-logical methods. The mentioned methodological approach allows us to disclose and analyze specific models of information about the anthropological component in the social relations provided by libraries. Scientific novelty of the work consists in examining the specifics of the existence of bibliographic data, which are continually evolving, encompassing the list of publications identified and recommended by the compilers of UNBA and other correspondents, both old and new.*
Conclusions. *Creation of an electronic biographic resource provides for the development of an improved scheme for the integrated personal presentation of information about a bibliographer, where the main interrelated blocks of the upper hierarchical level of biographical data are submitted, such as an electronic library, multimedia resources, thesaurus.*

Key words: *electronic libraries, information society, bibliography, bio-bibliography, Ukrainian bibliography in individuals.*

Актуальність теми дослідження. Загальновідомо, що розвиток сучасного інформаційного суспільства диференційований завдяки ступеню доступності конкретних даних для індивідуумів, які є його членами. Таким чином, роль бібліотечного інституту як інформаційного осередку, що кумулює дані, в такому контексті може позиціонуватися як незмінна лише з якісного боку.

Останнє пов'язано з тим, що окрім, власне, класичної місії локалізації інформаційних бітів (віднаходження бажаної для користувача інформації), наявна проблема її репрезентування: здійснювана чи то завдяки безпосередній матеріалізації (представленні фізичного примірника), чи то за посередництва технічних засобів зчитування й представлення останньої (до прикладу, персонального комп'ютера, проектора тощо).

Відзначимо, що окрім названих масштабних віх, які лімітують побутування бібліотечної справи в сучасному суспільстві, наявна також проблема представлення даних про інформаційне джерело – власне, ресурс, який містить жадану інформацію. Зокрема, йдеться тут про той мінімальний обсяг інформації (власне, біографічний, бібліографічний опис), який є показовим для характеристики ресурсу останньої, тобто джерела.

Показовою в цьому плані, на нашу думку, є інформаційна модель «Українська бібліографія в особах», яка презентує один із варіантів такого представлення інформації про джерело. Так, до складу моделі входить також й задекларована у назві цього дослідження електронна бібліотека, джерельну базу якої становлять два типи інформаційних ресурсів: джерела біографічної інформації про українських бібліографів та бібліографічні твори.

Останні, таким чином, є особливим випадком репрезентації інформації про персоналію, що характеризують змістовний аспект останньої. Зауважимо, що джерелами біографічної інформації можуть бути різномірні ресурси: як бібліотечні документи (книги, статті тощо), архівні ресурси, бібліографічні твори, так і змішані інформаційні осередки (науково-популярні, популярні тощо) за характером джерела.

Вищезазначене, своєю чергою, дає змогу говорити про заявку розробників «Української бібліографії в особах» на легітимізацію біографічних та біобіографічних ресурсів. Цю операцію буде здійснено через введення в наукових обіг окреслених специфічних (біографічних, біобіографічних) даних, що стануть реалізацією потенційних можливостей швидкої ідентифікації особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дослідників окресленого питання варто назвати таких вчених, як G. Chowdhury, S. Chowdhury, F. J. Garcia Marco, K. Wittenberg, Н. Авдеева, І. Антоненко, Б. Антопольский, О. Бодак, О. Воскобойнікова-Гузєва, Л. Глазунова, В. Жукова, А. Земсков, О. Клименко, Л. Костенко, Є. Кулик, О. Лавренова, К. Лобузїна, Т. Майстрович, О. Осталецька, О. Пастушенко, В. Попик, Л. Пестрецова, Л. Присяжна, Г. П'яткова, Є. Рибак, О. Рибачок, Д. Самбулов, Н. Солонська, А. Соляник, Г. Шемаєва та інших.

Метою статті є розгляд особливостей репрезентації електронної бібліотеки на тлі інформаційного суспільства як осередку актуалізованих останнім даних. *Предметом* – специфіка функціонування електронної бібліотеки, структурною частиною якої є інформаційна модель «Українська бібліографія в особах».

Виклад основного матеріалу. Інформаційна модель «Українська бібліографія в особах», позиціонована як осередок, що кумулює дані про персоналії. Така концепція ресурсу суголосна з тенденціями інформаційного суспільства до відкритого доступу до інформації, а також її тематичного центрування.

Природно в такому світлі, що бібліографічний опис такої інформаційної моделі має носити характер повноти й ґрунтовності, репрезентований в формі стислого, але максимально повного інформаційного повідомлення користувачу. Так, за можливість, описи документів (записи) мають бути розширені повнотекстовим представленням відповідних інформаційних джерел.

При цьому повнотекстові ресурси можуть бути залучені до інформаційного ресурсу декількома шляхами: загальнодоступні електронні ресурси із посиланнями на повнотекстові Інтернет-джерела, цільове оцифрування бібліотечних та архівних ресурсів.

Важливий інформаційний масив будуть складати також інформаційні ресурси Інтернету, які надають релевантну довідкову персональну інформацію про українських бібліографів. Цей тип ресурсів має доповнювати блок інформаційних джерел, що містять інформацію про життя і творчість досліджуваної персоналії.

Такий підхід, хоча і відрізняється, але цілком узгоджується з концепцією подання інформації в Українському національному біографічному архіві (УНБА), в якому основними складовими передбачено наявність бібліографічного масиву та повнотекстових ресурсів.

Наукова новизна. Закономірно, таким чином, виникає питання щодо актуалізації *розширеної бібліографії* (порівняно з пристатейною в біографічних статтях-довідках), яка повинна постійно поповнюватися. Цей розділ має охоплювати перелік виявлених і рекомендованих упорядниками УНБА та їхніми кореспондентами публікацій – як старих, так і нових.

Відтак, бібліографія, яка подається на окремих сторінках, може включати один або кілька окремих бібліографічних списків рекомендованої літератури (до прикладу, доповнення новими позиціями за публікаціями останніх років або з окремих напрямів діяльності особи), із зазначенням їхніх упорядників. При цьому якщо тому чи іншому діячеві присвячені персональні біобібліографічні довідники, вони зазначаються окремо на початку списку.

Таким чином, зважаючи на значення УНБА для освітньої практики, фахівці рекомендують, за можливість, щодо цілої низки персоналій подавати також окремі переліки рекомендаційної бібліографії на допомогу педагогам, учням і студентам. Передбачається, що частина позицій бібліографії може бути інтерактивною. Це надаватиме можливість зручного безпосереднього переходу до повнотекстових публікацій тих чи інших матеріалів – біобібліографій, наукових досліджень, нарисів тощо з електронної бібліотеки УНБА.

Окрім того, в розділі «Бібліографія» може за необхідності виділятися окрема рубрика «Документи і матеріали» (точна назва якої може мати варіативний характер: залежно від специфіки матеріалів по кожній конкретній персоналії). Природно, що ця рубрика призначена для переходу до опублікованих текстів документів і матеріалів різного характеру і змісту, які становлять інтерес для розкриття тих чи інших сюжетів у біографіях діячів минулого. Насамперед повинно йтися про виявлені в архівах та рукописних фондах бібліотек, у приватних зібраннях документи, які вносять принципово нові уявлення стосов-

но життєвого і творчого шляху особи, її поглядів, стосунків із сучасниками.

Повнотекстові публікації різних жанрів і форматів, присвячені окремій персоналії (зрозуміло, там, де це можливо): наукові праці, твори; літературні біографічні нариси, спогади, епістолярій, документи.

Окрім того, важливою детермінантою біобліографічної інформаційної моделі є *посилання на зовнішні електронні ресурси*, рекомендовані упорядниками. Це пов'язано з тим, що вони є важливим елементом сторінок-персоналій діячів минулого, які присвячені певній особі або розкривають її життєвий шлях і діяльність через визначні в науковому та інформаційному плані документи й матеріали [14].

Основу форматного представлення записів електронної бібліотеки мають складати загальноприйняті міжнародні стандарти, визначені для укладання електронної бібліографії та архівних записів. Основні підходи та принципи формування відповідних описів ресурсів детально розглянуті у п. «Стандарти опису та представлення історико-культурних електронних ресурсів». У тому числі форматне забезпечення та типологія електронних ресурсів детально розглянуті в публікації І. А. Антоненко та О. В. Баркової [8].

Вищезазначене спонукає нас до думки про те, що *за статусом* електронні ресурси можна поділити на:

- оригінали;
- електронні версії традиційних видань;
- електронні аналоги традиційних видань;
- електронні відтворення, зокрема копії друкованих документів, тривимірних об'єктів тощо. В UNIMARC електронні копії паперового документа позначаються як «відтворення» [17; 5].

При цьому закономірно виникає проблема захисту авторських прав, яка виникає спорадично із появою технічних засобів розпізнавання й зчитування даних. Зазвичай окреслену проблему захисту авторських прав у бібліотеках успішно вирішують системи віддаленого захищеного перегляду документів, – такі як «DefView», «Vivaldi», «SDViewer» тощо [7]. Ще одним важливим питанням є розпізнавання документів та зберігання їх у символічних форматах. Такі рішення пропонуються практични-

ми рекомендаціями ЮНЕСКО щодо створення електронних бібліотек освітніх ресурсів [16].

Для створення біографічного інформаційного ресурсу українських бібліографів принципово важливою є ідея інтегрованого електронного інформаційного ресурсу, реалізована в УНБА, який повинен акумулювати в електронному вигляді всі документальні джерела, пов'язані з особами українських бібліографів. Остаточою на основі проведеного дослідження структура представлення документального об'єкта у базі знань електронної бібліотеки «Українська бібліографія в особах», може бути запропонована в такому вигляді:

- **Тип запису** (інформаційні джерела, бібліографічні твори)
 - **Вид документа** (книга, стаття, архівний документ, інтернет-ресурс)
 - **Опис документа:**
 - **Обов'язкові атрибути:**
 - Автор(и)
 - Назва (заголовок)
 - Джерело публікації
 - Місце видання (написання)
 - Рік видання (написання)
 - Обсяг, формат
 - **Місце зберігання** (бібліотека, архів, музей)
 - **Джерело інформації**
 - **Зображення обкладинки**
 - **Гіперпосилання до повного тексту** (інтернет-адреса, файл повного тексту)
 - **Пов'язані персоналії:**
 - **Ім'я**
 - **Тип зв'язку** (автор, біографічні або бібліографічні відомості)
 - **Пов'язані терміни тезауруса**

Продемонструємо можливості кумуляції різних документних ресурсів електронної бібліотеки УБО на прикладі записів, пов'язаних з іменем **Пономарьова Степана Івановича (1828-1913)**

Тип запису: бібліографічні твори

Вид документа: книга

Опис документа:

Пономарев С. И. *Иерусалим и Палестина в русской литературе, науке, живописи и переводах: материалы для библиографии* / С. И. Пономарев // *Записки имп. Академии Наук.* – 1877. – Т. 1. – С. 1-127.

- о Обов'язкові атрибути:
 - **Автор:** Пономарев С. И.
 - **Назва (заголовок):** *Иерусалим и Палестина в русской литературе, науке, живописи и переводах: материалы для библиографии*
 - **Джерело публікації:** *Записки имп. Академии Наук. – 1877. – Т. 1.*
 - **Рік видання (написання):** 1877
 - **Обсяг, формат:** С. 1–127
- о **Місце зберігання:** Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- о **Джерело інформації:**

Электронная библиотека «Религиоведение и русская религиозная философия в изданиях XVIII – н. XX вв.» [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://relig-library.pstu.ru/about.php>

Гіперпосилання до повного тексту: <http://relig-library.pstu.ru/modules.php?name=1783>

Пов'язані персоналії:

- о **Ім'я:** Пономарьов Степана Івановича
- о **Тип зв'язку:** Автор

Пов'язані терміни тезауруса:

Бібліографія релігійна

Тип запису: інформаційні джерела

Вид документа: книга

Опис документа:

Стронська Н. Т. Степан Пономарьов: бібліограф, книгознавець, дослідник, новатор [електронний ресурс] / Н. Т. Стронська // *Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 9. – С. 36–38. – Режим доступу:* http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkpr_2010_9_12.pdf

- о Обов'язкові атрибути:
 - **Автор:** Стронська Н. Т.
 - **Назва (заголовок):** Пономарьов: бібліограф, книгознавець, дослідник, новатор
 - **Джерело публікації:** *Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 9*
 - **Рік видання (написання):** 2010
 - **Обсяг, формат:** С. 36–38
- о **Місце зберігання:** Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- о **Джерело інформації:**

Наукова періодика України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis->

nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN
Гіперпосилання до повного тексту: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vkpr_2010_9_12.pdf

Пов'язані персоналії:

- о **Ім'я:** Пономарьов Степан Іванович
- о **Тип зв'язку:** Біобібліографічні відомості

Пов'язані терміни тезауруса:

Бібліографія література

Бібліографія релігійна

Тип запису: інформаційні джерела

Вид документа: інтернет-ресурс

Опис документа:

Пономарьов Степан Іванович [електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

- о Обов'язкові атрибути:
 - **Назва (заголовок):** Пономарьов Степан Іванович
 - о **Джерело інформації**

Вікіпедія [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

о **Гіперпосилання до повного тексту:**

<http://uk.wikipedia.org/wiki/>

Пов'язані персоналії:

- о **Ім'я:** Пономарьов Степан Іванович
- о **Тип зв'язку:** Біографічні відомості

Пов'язані терміни тезауруса:

Бібліографія літературн

Бібліографія релігійна

Висновки. 1. Завдання створення УБО тісно пов'язане з розвитком функцій бібліотек в сучасному інформаційному суспільстві, коли останні перетворюються на потужні інформаційні центри та стають невід'ємною частиною глобального інформаційного простору, що надає відкритий доступ до національних історико-культурних ресурсів для всіх дослідників та користувачів, а також мають гідно репрезентувати свою національну спадщину. Бібліотеки сьогодні володіють масивами традиційних джерел біографічної та бібліографічної інформації, а також засобами та приладами, програмним забезпеченням й кадрами, які можуть виконати поставлені завдання.

2. Специфіка представлення особи бібліографа та бібліографознавця характеризується власною предметною галуззю, широким колом суспільних відносин та наукових комунікацій,

пов'язаних із створенням, представленням та використанням бібліографічного знання, в якому задіяні бібліографічні інституції, особи бібліографів, комунікаційні канали, професійні зв'язки з користувачами інформації тощо.

3. Розвиток інформаційних потреб науки щодо повноти інформації про особу, а також можливість в єдиному комплексі представити як особистість, так і її повнотекстовий доробок. Останнє дає змогу говорити про створення не лише біобібліографічного ресурсу, але й

повнотекстової електронної бібліотеки праць вченого – як опублікованих, так і в архівних джерелах; тих, що характеризують науковий доробок його школи, просопографічні зв'язки тощо. Так, до електронної бібліотеки увійдуть інформаційні джерела різного походження, оскільки вона має акумулювати електронну бібліографічну інформацію, повнотекстові біографічні інформаційні джерела, в тому числі архівні і музейні, та бібліографічні твори українських бібліографів.

Список використаних джерел

1. Chowdhury G. Access and usability issues of scholarly electronic publications / G. Chowdhury // *Scholarly Publishing in an Electronic Era. International Yearbook of Library and Information Management (2004/2005)*. – 2005. – P. 77–98.
2. Chowdhury S. Usability and impact of digital libraries : a review / S. Chowdhury, M. Landoni, F. Gibb // *Online Information Review*. – 2006. – № 6. – P. 656–680.
3. Garcia Marco F. J. Hypertext and indexing languages : common challenges and perspectives / F. J. Garcia Marco, M. A. Estaban Navarro // *Knowledge organization and change : proceedings of the Fourth International ISKO Conference, 15-18 July 1996, Washington DC.* – Frankfurt/Main : Index Verlag, 1996. – P. 87–94.
4. ODLIS : Online Dictionary of Library and Information Science : [electronic resource] // ODLIS : Online Dictionary of Library and Information Science. – Electronic data. – Acces mode: <https://www.library.ucsb.edu/research/db/1182>. – Screen mode.
5. UNIMARC Manual : Bibliographic Format 1994 : [electronic resource] // IFLA. – Electronic data. – Acces mode: <https://archive.ifla.org/VI/3/p1996-1/sec-uni.htm>. – Screen mode.
6. Wittenberg K. Electronic Publishing / K. Wittenberg // *Chronicle of Higher Education*. – 2000. – Vol 47. – № 16. – P. 24–25.
7. Авдеева Н. В. Электронная библиотека диссертаций Российской государственной библиотеки : история создания и перспективы развития / Н. В. Авдеева // *Информационные ресурсы России*. – 2009. – № 5 – С. 17–21.
8. Антоненко І. П. Електронні ресурси як об'єкт каталогізації : історія питання, термінологія, форматне забезпечення / І. П. Антоненко, О. В. Баркова // *Бібліотечний вісник*. – 2004. – № 2. – С. 11–22.
9. Антопольский А. Б. Правовые и технологические проблемы создания и функционирования электронных библиотек / А. Б. Антопольский, Е. А. Данилина, Т. С. Маркова. – Москва : ПАТЕНТ, 2008. – 207 с.
10. Земсков А. И. Электронная информация и электронные ресурсы : публикации и документы, фонды библиотек / А. И. Земсков, Я. Л. Шрайберг; под ред. Л. А. Казаченковой. – Москва : Издательство «ФАИР», 2007. – 528 с. – (Спец. издат. проект для б-к).
11. Лавренова О. А. На пути к электронной библиотеке / О. А. Лавренова // *Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире : 7-я Междунар. конф. «Крым 2000» : материалы конф.* – 2000. – Т. 1. – С. 289–292.
12. Майстрович Т. В. Проблемы формирования фонда электронных документов / Т. Майстрович // *НТБ*. – 2000. – № 10. – С. 37–32.
13. Майстрович Т. В. Типология электронных библиотек / Т. В. Майстрович // *Электронная библиотека : современные технологии интеграции информационных ресурсов : сб. науч. тр.* – Санкт-Петербург, 2011. – С. 46–53.
14. Попик В. І. Ресурси довідкової біографічної інформації : історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : монографія / В. І. Попик; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – 520 с.

15. Самбулов Д. В. Сравнительный анализ электронных книг / Д. В. Самбулов // International Journal of Open Information Technologies. – 2013. – Т. 1. – № 3. – С. 11–19.

16. Электронные библиотеки в образовании : специализированный учебный курс : практическое руководство / Институт ЮНЕСКО по информационным технологиям в образовании.– Москва : ЮНЕСКО, 2007.– 247 с.

17. Электронные издания : Основные виды и выходные сведения : Межгосударственный стандарт : ГОСТ 7.83-2001.– Минск : Межгосударственный совет по стандартизации, метрологии и сертификации, 2002.– 13 с.

References

1. Chowdhury, G. (2005). Access and usability issues of scholarly electronic publications. Scholarly Publishing in an Electronic Era. International Yearbook of Library and Information Management (2004/2005), 2005,77–98 [in English].

2. Chowdhury, S., & Landoni, M., Gibb, F. (2006). Usability and impact of digital libraries : a review. Online Information Review, 6, 656–680 [in English].

3. Garcia Marco, F. J., & Navarro Estaban, M. A. (1996). Hypertext and indexing languages : common challenges and perspectives. Knowledge organization and change : proceedings of the Fourth International ISKO Conference, 15-18 July 1996, Washington DC. Frankfurt/Main: Index Verlag, 87–94 [in English].

4. ODLIS : Online Dictionary of Library and Information Science. ODLIS : Online Dictionary of Library and Information Science. Retrieved from <https://www.library.ucsb.edu/research/db/1182> [in English].

5. UNIMARC Manual : Bibliographic Format (1994). IFLA. Retrieved from <https://archive.ifla.org/VI/3/p1996-1/sec-uni.htm> [in English].

6. Wittenberg, K. (2000). Electronic Publishing. Chronicle of Higher Education, 47, 16, 24–25 [in English].

7. Avdeeva, N. V. (2009). Jelektronnaja biblioteka dissertacij Rossijskoj gosudarstvennoj biblioteki : istorija sozdanija i perspektivy razvitija. Informacionnye resursy Rossii, 5, 17–21 [in Russian].

8. Antonenko, I. P., & Barkova, O. V. (2004). Elektronni resursi jak objekt katalogizacii : istorija pitannja, terminologija, formatne zabezpechennja. Bibliotechnij visnik, 2, 11–22 [in Ukrainian].

9. Antopol'skij, A. B., & Danilina, E. A., Markova, T. S. (2008). Pravovye i tehnologicheskie problemy sozdanija i funkcionirovanija jelektronnyh bibliotek. Moskva: PATENT, 207 [in Russian].

10. Zemskov, A. I., & Shrajberg, Ja. L. (2007). Jelektronnaja informacija i jelektronnye resursy : publikacii i dokumenty, fondy bibliotek. L. A. Kazachenkovej (Ed.) Moskva: Izdatel'stvo «FAIR», 528 [in Russian].

11. Lavrenova O. A. (2000). Na puti k jelektronnoj biblioteki. Proceeding from: 7 International conference «Krym 2000», 1, 289–292 [in Russian].

12. Majstrovich T. V. (2000) Problemy formirovanija fonda jelektronnyh dokumentov. NTB, 10, 37–32 [in Russian].

13. Majstrovich T. V. (2011). Tipologija jelektronnyh bibliotek. Jelektronnaja biblioteka : sovremennye tehnologii integracii informacionnyh resursov : sb. nauch. tr. Sankt-Peterburg, 46–53 [in Russian].

14. Popik V. I. (2013). Resursi dovidkovoï biografichnoï informacii : istorichnij dosvid formuvannja, suchasnij stan, problemi ta perspektivi rozvitku : monografija. Kyiv, 2013, 520 [in Ukrainian].

15. Sambulov D. V. (2013). Sravnitel'nyj analiz jelektronnyh knig. International Journal of Open Information Technologies, 2013, 1, 3, 11–19 [in Russian].

16. Jelektronnye biblioteki v obrazovanii : specializirovannyj uchebnyj kurs : prakticheskoe rukovodstvo (2007). Institut JuNESKO po informacionnym tehnologijam v obrazovanii. Moskva: JuNESKO, 247 [in Russian].

17. Jelektronnye izdanija : Osnovnye vidy i vyhodnye svedenija : Mezghosudarstvennyj standart : GOST 7.83-2001 (2002). Minsk: Mezghosudarstvennyj sovjet po standartizacii, metrologii i sertifikacii, 13 [in Russian].